

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 27 maja 2015 r. Sąd Rejonowy w Brzezinach w sprawie prowadzonej za sygnaturą akt I C 50/15 z powództwa K. W. i U. M. przeciwko E. i T. małżonkom K. o przywrócenie posiadania, zakaz naruszeń i wydanie rzeczy w punkcie 1. nakazał E. i T. małżonkom K. wydanie K. W. i U. M. nieruchomości położonej w K. o powierzchni 0,1389 ha oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr (...) aż do linii granicznej z działką (...) wynikającej z ewidencji gruntów, w punkcie 2. oddalił powództwo w pozostałej części, w punkcie 3. umorzył postępowanie w części dotyczącej roszczenia o wydanie ruchomości, w punkcie 4. zasądził od E. i T. małżonków K. na rzecz K. W. 573 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, a w punkcie 5. nakazał ściągnąć od E. i T. małżonków K. na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego w Brzezinach 1019,65 zł tytułem nieuiszczonych wydatków.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiedli pozwani zaskarżając je w części uwzględniającej powództwo i zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy w postaci:

a/ art. 233 §1 k.p.c. i przekroczenie swobodnej oceny dowodów, a to poprzez:

- przyjęcie, że z zebranego materiału dowodowego w postępowaniu wynika, że pozwani samowolnie naruszyli posiadanie powodów, mimo iż bezspornym jest, że powodowie sami dobrowolnie wydali pozwany klucz do spornej nieruchomości;

- nieprzeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron, mimo że dowód ten ma w sprawie istotne znaczenie i mimo wezwania stron na rozprawę do osobistego stawiennictwa nie został przeprowadzony;

b/ naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy w postaci art. 299 k.p.c. nieprzeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron, mimo że w sprawie pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy oraz mimo jego wcześniejszego dopuszczenia i wezwania stron na rozprawę do osobistego stawiennictwa oraz mimo że dowód ten ma w sprawie niniejszej istotne znaczenie;

wskazując, że powyższe uchybienia doprowadziły do pozbawienia strony skarżącej możliwości przedstawienia istotnych faktów dowodzących, iż nie doszło do naruszenia posiadania, zarzucili też:

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 348 k.c. poprzez jego niezastosowanie, mimo iż z faktu wydania pozwany kluczy do spornej nieruchomości ewidentnie świadczy o dobrowolnym wyzbyciu się posiadania nieruchomości przez powodów na rzecz pozwanych.

Konkludując wnosili o zmianę wyroku w części uwzględniającej powództwo poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanych kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych, a nadto o przeprowadzenie bezzasadnie pominiętego przez Sąd I instancji dowodu z przesłuchania pozwanych na okoliczności sporne w niniejszej sprawie oraz o zwolnienie pozwanych od kosztów sądowych.

W odpowiedzi na apelację powódka K. W., będąc reprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika, a także powódka U. M. wnosili o jej oddalenie, a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 20 listopada 2015 r. – bezpośrednio poprzedzającej wydanie orzeczenia w drugiej instancji – pozwani poparli apelację, a pełnomocnik powódki K. W. wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja skutkuje uchynieniem zakwestionowanego wyroku w punkcie 1, 4 oraz 5 i przekazaniem w tej części sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, a także rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

W sprawie doszło do naruszenia przepisu art. 321 § 1 k.p.c. który wyraźnie nawiązuje do art. 187 § 1 k.p.c., stanowiącego, że pozew powinien zawierać dokładnie określone żądanie oraz przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie. W konsekwencji, naruszenie art. 321 § 1 k.p.c. może mieć miejsce w sytuacji, gdy sąd wyrokuje co do rzeczy, która nie była przedmiotem żądania, czy też opierając się na innej podstawie faktycznej niż ta, którą wskazał powód. W niniejszej sprawie powodowie wystąpili z roszczeniem o ochronę naruszonego posiadania. Naruszenie cudzego posiadania może przybrać dwojaką postać: bądź pozbawienia posiadania (wyzucia z posiadania), bądź też zakłócenia posiadania. Przez pozbawienie posiadania należy rozumieć takie działanie, którego skutkiem jest utrata przez posiadacza władztwa nad rzeczą. Natomiast przez zakłócenie posiadania rozumie się wtargnięcie w sferę władztwa posiadacza, które jednak go tego władztwa nad rzeczą nie pozbawia. Zależnie od występującej postaci naruszenia posiadania, posiadacz może żądać przywrócenia stanu poprzedniego przez wydanie rzeczy lub przywrócenia posiadania przez wydanie pozwanemu odpowiednich zakazów i nakazów; w szczególności dalszych naruszeń, o ile istnieje realne zagrożenie ich wystąpienia (porównaj: Teresa A. Filipiak, Komentarz do art. 344 Kodeksu cywilnego, Lex).

Sąd II instancji doszedł do przekonania, że sformułowane żądanie pozwu nie wskazuje z jakim roszczeniem w istocie wystąpiła strona powodowa, natomiast w sentencji wyroku Sąd pierwszej instancji orzekł w przedmiocie roszczenia, które zgłoszone w pozwie prawidłowo nie zostało. Niewątpliwie można mieć wątpliwość, z jakim w istocie roszczeniem strona powodowa wystąpiła, a to w szczególności w kontekście sformułowania pozwu, w którym wnosi się jedynie o przywrócenie posiadania. Co więcej, po lekturze materiału aktowego, a w szczególności pozwu i jego uzasadnienia a także pisma zalegającego za kartą 180 można było mieć również wątpliwość, co jest przedmiotem posiadania, którego to ochrony powód żąda. W takiej sytuacji, dotyczącej nieprecyzyjnego i /lub niepełnego sformułowania żądania pozwu, Sąd orzekający w pierwszej kolejności, winien był - w celu wyjaśnienia tych wątpliwości - zażądać sprecyzowania żądania pozwu, czego na żadnym etapie postępowania jednak nie uczynił. Należy przy tym podkreślić, że strona powodowa od początku była reprezentowana przez fachowego pełnomocnika. Samodzielna ingerencja Sądu Rejonowego w treść żądania powoda przekroczyła granice wyrokowania, wskazane w art. 321 § 1 k.p.c.

Z przedstawionych powyżej przyczyn Sąd Okręgowy stwierdził, że w tym stanie rzeczy z powodu niesprecyzowania żądania pozwu w sposób umożliwiający Sądowi prawidłowe orzekanie, nie rozpoznano istoty sprawy, co uzasadniało uchynienie zaskarżonego wyroku w zakresie pkt 1, 4 i 5 i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. W zakresie dotyczącym kosztów postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 108 § 2 k.p.c.

W toku ponownego rozpoznania sprawy Sąd pierwszej instancji w pierwszej kolejności wezwie pełnomocnika strony powodowej do uzupełnienia braku formalnego pozwu - poprzez sprecyzowanie żądania, to jest wyraźne wskazanie przedmiotu żądanej ochrony posesoryjnej, określenie, z którym roszczeniem posesoryjnym powód właściwie występuje, ścisłe oznaczenie czynności zmierzających do przywrócenia poprzedniego posiadania lub/i czynności pozwanych, które mają zostać zakazane oraz uzupełnienia uzasadnienia tak sformułowanego żądania - pod rygorem zawieszenia postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. Następnie już po uzyskaniu stosownej informacji, Sąd pierwszej instancji ustali, w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy, czy zostały spełnione przesłanki z art. 344 § 1 k.p.c. w zakresie sprecyzowanego żądania i orzeknie o zasadności pozwu.